

Van zaaien komt oogsten: lessen uit het groen

Er zijn twaalf agrarische en groene sectoren met elk hun eigen arbocatalogus. Sectoren die zich met de inhoud van hun catalogus onderscheiden: opvallend concreet en sectorspecifiek. Sectoren die bovendien voor een actieve en bijzondere implementatieaanpak kiezen. Maar wat maakt die implementatie zo bijzonder en – belangrijker – wat is ervan te leren?

Aukje van den Bent

Paarden en koeien, bos en natuur. Agrarische en groene sectoren roepen een nostalgisch beeld op. Maar voor wie er werkt als professional kleven er belangrijke arborisico's aan het vak. Denk bijvoorbeeld aan fysieke belasting en aan veilig werken met machines. In totaal werken er in de twaalf sectoren zo'n 300.000 mensen in 100.000 bedrijven. Veelal kleine tot zeer kleine bedrijven: van de 100.000 bedrijven heeft 70 procent geen personeel in dienst.

Specifiek

De arbocatalogi – te vinden op www.agro-arbo.nl – zijn zeer sectorspecifiek. Allereerst valt dat op door de risico's waar oplossingen voor beschreven worden. Want rara, in welke sector speelt het risico 'tillen van biggen'? En waar 'het fotograferen van stieren', 'valgevaar van hooizolders' of 'oogsten van hardfruit'? De beschreven oplossingen zijn bovendien zeer concreet. Zoals bijvoorbeeld 'Niet meer dan twee kuikens per minuut enten' en 'zorg bij het fotograferen van stieren altijd voor ten minste twee begeleiders naast de fotograaf, die veiligheidsschoeisel met antislipzool aan hebben en achter bijvoorbeeld Amsterdammertjes kunnen wegluchten'.

'Als 't goed is, doen de meeste bedrijven al heel veel van wat in de catalogus beschreven wordt', zegt Peter Tamsma. Hij is projectleider arbocatalogus bij Stigas (de preventieadviesdienst van de agrarische en groene sector) en beheerder van de groene arbocatalogi. 'Maar het is voor mensen prettig om te zien dat ze het op de veiligst mogelijke manier doen.' Gezien de hoeveelheid praktische oplossingen die inmiddels in de catalogi is verzameld, lijkt het echter waarschijnlijk

dat ook doorgewinterde krachten nog nieuwe tips vinden. Inmiddels zijn de catalogi 'op een haar na' klaar en verschuift de nadruk naar communicatie en implementatie. Hieronder volgen drie bijzondere implementatie-activiteiten.

Implementatieparel 1: Communicatie en bedrijfsadvies

Enerzijds kozen de sectoren voor communicatie gericht op de gehele doelgroep. Hiervoor werden vakbladen en voorlichtingsbijeenkomsten ingezet. Al zo'n zestig voorlichtingsbijeenkomsten werden door het gehele land verzorgd. Daarnaast besteden bedrijfsadviseurs bij hun bezoeken aandacht aan de arbocatalogus. 'Inmiddels is dit bij meer dan 750 bedrijven gebeurd', geeft Tamsma aan. Sjoek van de Maarl, één van de betrokken bedrijfsadviseurs, vertelt: 'Het liefst ga ik met de ondernemer achter z'n eigen computer zitten en laat ik 'm zelf onderwerpen in de arbocatalogus aanklikken. Ik krijg hele positieve reacties. Ondernemers voegen de site aan hun favorieten toe, printen stukken voor hun medewerkers uit en hangen ze op het prikbord. Het effect? Dat merk ik eigenlijk vooral als ik bij hetzelfde bedrijf terugkom en zie wat er veranderd is'.

Implementatieparel 2: integratie in opleidingen.

'Eigenlijk willen we dat iedereen die van school komt weet hoe je veilig en gezond kunt werken'. Ad de Rooij, projectleider van Stigas, vertaalde deze wens naar een project. 'We ontwikkelen momenteel lesmateriaal en zoeken nu tien agrarische pilotscholen. Tijdens de les oefenen studenten met de arbocatalogus. Daarna gaan ze in hun stagebedrijf op zoek naar een risico en zoeken een

Vragen en checken

Monique Daamen, landelijk bestuurder bij FNV Bondgenoten voor Cao hoveniers en betrokken bij de arbocatalogus van de Hoveniers vertelt over de totstandkoming van de catalogus. 'We hebben er een hoop werk op zitten, maar hij is nu ook zo goed als af. Samen met drie kaderleden nam ik deel aan de bijeenkomsten van de klankbordgroep. Het aantal bijeenkomsten? Poeh, een stuk of tien inmiddels denk ik. En daarvoor en erna mailen, heel veel mailen. Door teksten via de mail aan werknemers te sturen die met het risico te maken hebben, werden de oplossingen echt praktisch. En kregen we ook weer nieuwe risico's op het wensenlijstje. Laatst kreeg ik vragen over welke regels er zijn rond het schaffen in de bedrijfsauto. En als je geen auto of pauzeruimte hebt, waar je dan moet of mag schuilen bij regen. Niet iedereen in de sector is even mondig. Langzaamaan merk ik dat mensen beseffen dat er wat voor hen geregeld is'.

passende oplossing binnen de catalogus. We schrijven bovendien een wedstrijd uit, waarbij we leerlingen uitdagen om nieuwe oplossingen voor de arbocatalogus te bedenken. Het project is net van start gegaan met een nieuwsbrief voor de scholen. De eerste zeven scholen hebben zich al gemeld!

Implementatieparel 3: congressen voor leerbedrijven

'Hoe kunnen praktijkopleiders stagiaires zo begeleiden, dat die veilig kunnen werken?' 'Die vraag staat centraal in de congressen die

Leren van de groene aanpak

De inhoud van de arbocatalogi lijkt in eerste instantie alleen geschikt voor wie in de sectoren werkt. Want wat zou een kantoormedewerker met kennis over een 'potmachine' of 'pluktrein' moeten? De verzamelde kennis zou particulier echter zeker wél van pas kunnen komen. Ook voor wie in eigen tuin aan de slag gaat, kan veilig werken met handmachines of ladders leerzaam zijn. Of wiens kinderen paardrijden, wil wellicht best meer weten over het gedrag van paarden. Voor een arboprofessional is de implementatieaanpak wellicht het meest inspirerend. De communicatie-activiteiten, de bedrijfsadvisering, de integratie in opleidingen en het congres kunnen van sectorniveau zó naar bedrijfsniveau vertaald worden. Een bedrijfsbezoek wordt dan een afdelings- of teambezoek, waar teamleden via wat opdrachten worden gestimuleerd om de arbocatalogus eens te ontdekken. Tijdsintensief, maar een goede keus als een kwaliteitsslag gemaakt moet worden. En welke in-company trainingen lenen zich voor een extra module rond veilig en gezond werken? En al eens aan een in-company congres gedacht? Behalve een impuls voor veilig en gezond werken kan zo'n congres ook een positief effect hebben op de samenwerking. Zeker als medewerkers vanuit verschillende afdelingen die dag met elkaar optrekken.

wij in opdracht van Aequor voor deze doelgroep organiseerden en uitvoerden', zegt Jos Bus van communicatiebureau Arbooriginals. 'In 2010 boden we de eerste congresreeks 'Jongleren met veiligheid' aan. Die bleek zo goed in de smaak te vallen, dat er dit jaar opnieuw drie congressen volgen'. Het congres benadert veiligheid vanuit verschillende invalshoeken. 'Zo is er ook een work-

shop over de RI&E en Arbocatalogi. Veel ondernemers vinden zo'n 'verplichte RI&E' vervelend. Maar als ze in de workshop de digitale RI&E's en arbocatalogi zien merk je dat ze echt kansen in het verbeteren van hun arbobeleid ontdekken', aldus Bus.

Er kwamen mooie arbocatalogi met gevarieerde implementatieactiviteiten tot stand.

Arbo Magazine gaat dit jaar iedere maand op bezoek bij een branche om te kijken hoe het gaat met de implementatie van de arbocatalogus. Zijn er al concrete resultaten geboekt? Wat is lastig bij de implementatie en vooral wat kunnen andere sectoren leren van de verschillende catalogi?

Helaas is het nog wat te vroeg om al duidelijke effecten te kunnen vinden. De vooruitzichten zijn echter goed. Recent onderzoek van de Arbeidsinspectie bij de Hoveniers was zo gunstig dat zij voorlopig geen inspectiebezoeken meer af zullen leggen. Bovendien weten juist deze sectoren alles over 'wie zaait zal oogsten'.

Aukje van den Bent is organisatieadviseur bij Ergo-balans en maakt deel uit van het netwerk van De Goede Praktijk, dat gespecialiseerd is in dienstverlening rondom arbocatalogi: www.degoedepraktijk.nl. Ze is intensief betrokken bij de totstandkoming en implementatie van diverse arbocatalogi.

Bij het maken van een stierenfoto moeten tenminste twee begeleiders aanwezig zijn